

PASSLÄNGD

10–15 minuter

GRUPP

Två till åtta elever, eller en hel klass

FREKVENS

Varje dag eller minst tre gånger i veckan i sex veckor, och sedan så länge gruppen vill

INNEHÅLL

Ett skrivkort om dagen

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Varje dag i sex veckor skriver alla utifrån dagens skrivkort, och sedan läser den som vill en rad för en kamrat. Uppgiften är densamma varje dag, och det som växlar är kortet.

Till de tio första passen finns korten Börja här som förslag. Sedan slumpar du dagens kort, och den som behöver säger sin första tanke till dig. Skrivtiden börjar på tre minuter. Lägg till en minut om de flesta skriver när klockan ringer, upp till åtta, och ta bort en om de flesta slutar tidigt. Den som vill står över första tanken eller raden.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Ingen text rättas. Skrivboken är elevens, och du läser bara det eleven visar.

Pennan stannar inte. Den som fastnar skriver sitt sista ord igen, och det som blir fel stryks över.

Ni skriver varje gång ni ses. Skriv helst varje dag. Vanan gör att fler börjar direkt.

PASSET I TRE DELAR

DEL	NI GÖR OCH SÄGER
1 • Dagens kort 2 min	<i>Visa kortet. Citat och händelser läser du högt. Säg uppgiften och din egen första mening. I pass 1–10 säger eleverna sin första tanke till en kamrat.</i> <i>”Skriv vad du tänker när du ser, läser eller tänker på det här.”</i>
2 • Skriv 3–8 min	<i>Starta klockan. Skriv själv den första minuten i pass 1–10.</i> <i>”Låt inte pennan stanna, även när det är trögt.”</i>
3 • Dela 5 min	<i>Eleverna stryker under en rad och läser den för en kamrat. Den som läste berättar eller skriver en rad till.</i> <i>Kamraten: ”Berätta mer om ...”</i>

När pennan stannar. Den som inte har börjat efter en minut: ”Vad var din första tanke?” Skriv svaret som elevens första rad. Den som frågar om stavningen: ”Skriv det som du hör det, och sätt prickar under.” Den som suddar: ”Stryk över och skriv vidare.” Den som är utan idé: ”Ta ett kort ur högen, eller skriv om något annat.”

FÖRSTA PASSET • OMKRING 25 MINUTER

Boken, din text och papperskorgen, och sedan passet

Läraren delar ut skrivböckerna: *"Boken är din och står kvar här. Jag läser bara det du visar mig, och du får hitta på. Blir jag orolig för någon berättar jag det vidare."*

Hon visar kort 1 från en annan nivå och skriver i två minuter så att alla ser. Hon tänker högt, stryker över ett ord och sätter prickar under ett annat. Sedan skriver gruppen utifrån samma kort i två minuter på lösa papper, och de flesta slänger sitt.

Nu visar hon gruppens kort 1, och passet går som i schemat Passet, del för del, med tre minuters skrivtid. Före Dela säger hon att den som vill står över. Hon läser sin egen rad först, och gruppen svarar: *"Berätta mer om ..."*

DET JAG FÖRBEREDDE En skrivbok till var och en, och min egen. Lösa papper och en papperskorg. Gruppens kort 1 och kort 1 från en annan nivå, och ett blad på väggen med "Jag ser ...".

KLAR TIDIGT Den som säger "klar" skriver sitt sista ord igen tills nästa tanke kommer.

PASSET, DEL FÖR DEL

TID	VAD HÄNDER
Före	Förberedelse Ta dagens skrivkort och tänk ut din egen första mening.
2 min	1 • Dagens kort Visa kortet. Citat och händelser läser du högt. Säg uppgiften och din egen första mening. I de tio första passen säger eleverna sin första tanke till en kamrat. "Skriv vad du tänker när du ser, läser eller tänker på det här."
3–8 min	2 • Skriv Alla skriver utan att stanna, du också den första minuten. När klockan ringer skriver eleverna klart sin mening. "Låt inte pennan stanna, även när det är trögt."
5 min	3 • Dela Eleverna läser sin text och stryker under en rad. De läser raden för en kamrat, som säger: "Berätta mer om ...". Den som läste berättar eller skriver en rad till.

TABELLEN I KORT OM KORTSKRIVNING, MED PASSETS NUMMER FÖRST I RADEN

PASS 1–6: SÄG EN RAD PER PASS INNAN KLOCKAN STARTAR

DET ELEVERNA BEHÖVER FÖRSTÅ

SÅ KAN LÄRAREN SÄGA

1 • Det finns inget rätt eller fel

”Jag är inte ute efter ett visst svar. Det du skriver är rätt.”

2 • Texten ska inte bedömas eller rättas

”Det här skrivandet är för att tänka och lära, inte för att rättas.”

3 • Det behöver inte bli en färdig produkt

”Det är själva skrivandet som är viktigt, inte att det blir klart.”

4 • Texten är främst för dig själv

”Vi skriver för att utveckla våra tankar. Det är värt något i sig.”

5 • Du får veta i förväg om något ska delas

”Vissa texter är bara dina. Ibland delar vi en mening med varandra.”

6 • Det viktiga är att du skriver

”Skriv och se vart det leder. Låt inte pennan stanna, även när det är trögt. Skriv vad du ser, hör, tänker och känner.”

Ur Skriv! (Fohlin och Wilson, utkommer 2027).

KORTKRAV 1

Något att säga

Alla har något att skriva utan att kunna något i förväg.

KORTKRAV 2

Många svar

Tjugo elever skriver tjugo olika texter.

KORTKRAV 3

Väcker något

Kortet väcker en tanke, lust, längtan, sorg eller förundran.

VAR MATERIALET FINNS

Skrivkorten. Korten på nivåerna Bas, Medel och Avancerat, på sidan Ta fram ett skrivkort, som du når från metodens sida.

Börja här. Tio kort per nivå som förslag till de tio första passen, under Materialet på metodens sida, med en början att låna.

Skrivlistan. Mallen Min skrivlista finns i planeringsmallarna på metodens sida. En per elev.

När delandet växer. Se tabellen Från delande till en klass med skribenter i metoden.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

En skrivbok och en penna till varje elev	Dagens skrivkort, på skärmen eller utskrivet
Högen med de kort gruppen har haft	En klocka som alla ser
En bunt lösa papper	

CHECKLISTA INFÖR FÖRSTA PASSET

- ☐ Varje elev har en skrivbok med Min skrivlista vikt och inklistrad längst bak, och jag har en egen.
- ☐ Gruppens kort 1 i Börja här och kort 1 från en annan nivå går att visa för alla, och klockan syns.
- ☐ Lösa papper och en papperskorg står framme, och ett blad med "Jag ser ..." sitter på väggen.
- ☐ Jag har tänkt ut min första mening till gruppens kort 1.

UPPFÖLJNING

Veckans sista pass: Säg "streck" efter tre minuter. Alla drar ett streck och skriver vidare. När klockan ringer räknar eleven orden före strecket, fyller i Min skrivlista, jämför med förra talet och sätter en stjärna vid en text. Sedan Dela. Passet blir två till tre minuter längre.

Du noterar efter varje pass: Vilka som inte började inom en minut, vem som suddade eller frågade om stavningen, vilka som slutade före klockan, hur många som stod över i Dela, och nästa skrivtid.

Vecka 6: Veckans första pass är Skriv igen. Eleven läser en stjärnmärkt text i stället för dagens kort. Säg: "Skriv nytt om samma sak." I Dela säger eleven vad som är nytt.